

พระราชทานพระกระฐินวัดราชประดิษฐ์เป็นที่ ๑
 จำนวนพระสงฆ์ซึ่งจำพรรษา ในพระอารามนี้
 ได้ความตามมหาคเล็กทูลรายงาน คือ
 สมเด็จพระพุฒาจารย์ ๑ หม่อมเจ้า
 พระศรีสวัสดิ์ ๑ ฉานาณุกรม ๑๐ อินทีย ๑๒
 รวมพระสงฆ์ ๒๔ รูป พระเจ้าอยู่หัวไถ่ทรง
 ถวายผ้าพระกระฐินแล้ว พระสงฆ์ทำสังฆกรรม
 ตามวิधिกระฐิน ทั้งกล่าวมาในราชกิจจานุเบกษายี่
 ก่อน ๆ นั้นแล้ว พระเจ้าอยู่หัวไถ่พระราชทาน
 ไตรयीแก่หม่อมเจ้าพระ แสฉานาณุกรม ๑๑ รูป
 แลไปรคให้สมเด็จพระเจ้าห้องยาเธอ พระองค์น้อย
 ทรงพระเคนบริกขาร เครื่องพระกระฐินแก่สมเด็จ
 พระพุฒาจารย์ซึ่งไถ่ครองกระฐิน แล้ว
 เสด็จพระราชดำเนิน ไปประทับวัดจักรวรรดิราชาวาศ
 ที่ ๒ จำนวนพระสงฆ์พระราชาคณะ ๒ ฉานา
 นุกรม ๕ ปรีชญ ๕ อินทีย ๒๗๓ รูป
 รวม ๒๘๕ รูป ในพระอารามนี้พระวรวงษาณมุนี
 ครองกระฐิน ไปรคพระราชทานไตรयीแก่พระ
 ราชาคณธานาปรีชญ รวม ๑๑ รูป ไปรคให้
 กรมหมื่นนเรศวรวรฤทธิ ถวายบริกขารเครื่องพระ
 กระฐิน แลทรงพระราชดำริที่ว่าพระปลัดมาใน
 พระอารามนี้ ไถ่ขุถึงขรณ์พระอารามมากจะไปรค
 ให้เป็นพระครูพิเศษ ช่วยราชการในพระอารามนี้ด้วย
 พระอารามที่ ๑ แลที่ ๒ นี้มีโรงเรียนหลวง
 อาจารย์ แลนักเรียนได้มาศอยเฝ้าทูลของขลุ
 พระบาทด้วย ทรงพระกรุณาไปรคพระราชทาน
 ผ้าไตรผ้าพระกระฐิน ให้กรมหมื่นนเรศวรฤทธิไป
 ทอดพระกระฐินวัดสัมพันธวงษ์ ซึ่งกำหนดเป็นวัด
 ที่ ๓ ซึ่งไม่เสด็จพระราชดำเนินนี้ เพราะเวลา

ย้ายแล้วจะไม่ทันเวลา จึงเสด็จพระราชดำเนินไป
 วัดประทุมคงคาเป็นที่ ๓ จำนวนพระสงฆ์ สมเด็จ
 พระพุฒาจารย์ ๑ พระครู ๑ ฉานาณุกรม ๔
 ปรีชญ ๑ อินทีย ๒๓ รูป รวม ๓๕ รูป
 สมเด็จพระพุฒาจารย์ครองกระฐิน พระครูภาเว
 นุกรมปรีชญแลพระอินชรา วิถีไถयी ๑๑ รูป
 ไปรคพระราชทานนิตยภัตร แก่พระอินเป็นนิตยา
 นภัตรตามธรรมเนียม ที่พระเจ้าอยู่หัวไถ่เคยบำ
 เเพญพระราชกุศล แก่พระสงฆ์อนุกร ที่มพรรษ
 กาลมาก ราคาเดือนละ ๔ บาท ไปรคให้
 กรมหลวงพิชิตปรีชากรถวายบริกขาร เวลาบ่าย ๔
 โมงครึ่ง เสด็จพระราชดำเนินกลับเข้าสู่
 พระบรมมหาราชวัง

การพระราชทานพระกระฐินนี้เกิดขึ้นเมื่อวัน
 วัน คือวันแรม ๑๔ ค่ำนี้ ก็เป็นวันเสด็จพยุหี
 ยাত্রาทวารขกวัดคามเดิม วันขึ้นค่ำ ๑ เดือน ๑๒
 เป็นวันพยุหยาตราเรือ วัดอรุณที่ ๑ ตามเดิม
 วันขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๑๒ วัดระฆังที่ ๑ เหมือนกัน
 วันขึ้น ๓ ค่ำ วัดสังฆวิศยารามที่ ๑ เหมือนกัน
 ตามลำดับวัน ไปจนวันขึ้น ๖ ค่ำ ขึ้น ๗ ค่ำ
 เดือน ๑๒ เว้นในการตั้งกรมพระองค์เจ้าทองแถม
 อดลยวงษ์ วันขึ้น ๘ ค่ำ ขึ้น ๑๐ ค่ำ กระบวน
 เรือไฟ ตามที่กะไว้ว่าวันขึ้นค่ำ ๑ ขึ้น ๒ ค่ำ
 เดือน ๑๒ ตามเดิม

ข่าวอัญญกรรม

ท่านเจ้าพระยาสุรวงษ์ไวยวัฒน์พิพัฒนศักดิ์

ที่สมเด็จพระกระลาโหม (รร) ซึ่งป่วยเป็นวรรณโรค
เมื่กลัดภายใน ฤๅจะเรียกตามหมอสาวยุโรป
ว่าโรคปอกเสี้ยนมาช้านานแล้วนั้น อาการของโรค
สำคัญอันนี้ เมื่แรกท่านป่วยก็มีอาการได้รับ
ประทานอาหารไม่ได้กินอะไรเลย กายชุ่มลม
ก่อนท่านได้รับรักษาโรคของท่าน ด้วยกาที่ไป
หาอากาศแลรับประทานยาหมอไทยหมอชาวยุโรป
มาโดยลำดับ แลโรคนี้มีอาการมีไ้คล้ายขึ้น
มีแต่ทรงกับชุดลง นมมีอาการ อาเจียน โลหิต
ปากเข็ญใจ แลหอบเหนื่อยชุ่มลมลงเป็นอันมาก
หมอสาวฝรั่งก็ตรวจเห็นว่า เป็นโรคสำคัญซึ่ง ไม่มี
ทางหายเลย ในที่สุดลงก็มีอาการบวมเท่า
ขมมื่อไปอาจะวันละหลาย ๆ ครั้ง เจ็บระแคะระ
ลิดก มี อาการเซื่องซึมเป็นอาการอาการระชา
พการทนทางที่สุดของโรคแล้ว ครั้นวัน ๓
มีคี่ ๑๑ แรม ๑๐ ค่ำ เวลา ๗ ทุ่มเศษ
ท่านเจ้าพระยาสุรวงษ์ไวยวัฒน์พิพัฒนศักดิ์
ที่ สมุหพระกระลาโหม ถึงอสัญกรรมอายุ ๖๑ ปีเศษ
แก้อาการป่วยซึ่งควร จะพิศการกว่านี้ แลการที่
ท่านได้ มีเกียรติยศมาโดยลำดับอย่างไร ฤๅการที่
ท่านได้รับราชการสำคัญ ๆ ในเวลาโดยยัง ฤๅได้
รับเครื่องอิศริยยศ อย่าง ไดย่าง นี้จะกล่าวต่อไป
ครั้นหลัง ทั่วท่านได้รับราชการมาช้านาน แล
เป็นประธานในหมู่ข้าราชการมาแล้ว
ครั้นวัน ๕ เดือน ๑๑ แรม ๑๑ ค่ำ เวลา
เย็นพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินโดยเรือ
พระที่นั่งกรายพระที่นั่งด้วยกระบวนเรือไปประทับหลัง
บ้านเจ้าพระยาสุรวงษ์ไวยวัฒน์ เสด็จขึ้นบนดึก

แล้วทรงรถม้าอาภัพ แล้วพระบรมวงษานุวงศ์
โอรสธิดาบุตรไป เจ้าพนักงานแต่งเครื่องตาม
โบราณวิธีแล้วขบวนโกยลงใน พระเจ้าอยู่หัว
เสด็จไปประทับที่หอรับเจ้าทางหน้าบ้าน เจ้าพนักงาน
ยกโกยศพขึ้นเสด็จขึ้นที่ความทางบนเรือน ยก
โกยขึ้นตั้งแฉ่งฟ้า ๒ ชั้น พระเจ้าอยู่หัวทรง
ทอดผ้าไตร ๓๐ ไตร ยังสุกแล้วเสด็จกลับ
พระบรมมหาราชวัง พระราชทานโกยไม้
สิบสองประกำษนอก เครื่องฉิมแฉ่งฟ้า ๕ คัน
กลองชนะแฉ่ง ๕ คู่ ขี่ ๑ จากกลอง ๑ แคร่ฝรั่ง ๒
แคร่รอน ๒ ประโคมตามเวลา พระสงฆ์
สวดพระอภิธรรมถวายไฟพระราชทานเพลิง

ประกาศตั้งตำแหน่งเสนาบดี
แลจตุสดมภ์

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้พระ
ภาณุไวยวัฒน์ท้าวแก้ว เจ้าพระยาสุรวงษ์ไวยวัฒน์
พิพัฒนศักดิ์ ที่สมุหพระกระลาโหมป่วยมาช้านาน
ถึงอสัญกรรม ครั้น ๓ เดือน ๑๑ แรม ๑๐ ค่ำ
ย ขวคลี่มาพิศการ ค่ำเวลา ๗-๕ ทรงพระราช
ดำริว่า ตำแหน่งที่สมุหพระกระลาโหมเป็นตำแหน่ง
สำคัญในราชการจะทิ้งไว้ว่างเปล่าอยู่ดังนี้
หาสมภารไม่ ทรงพระราชดำริเห็นว่าเจ้าพระยา
พลเทพที่เกษราธิบดี ได้ว่าการตมสมุหพระ
กระลาโหมมาช้านาน ควรจะก้าว่งที่สมุหพระ
กระลาโหมได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้เจ้าพระยาพลเทพรับตำแหน่งที่สมุหพระกระลา
โหมตั้งแต่บัดนี้ไป ถ้าจะใช้เรียกชื่อให้เรียก
ชื่อว่าเจ้าพระยาพลเทพที่สมุหพระกระลาโหม
หนึ่งนั้นโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาพลเทพ